

Indhold

Indledning 9

1 Teorier og hvad de kan bruges til 11

- 1.1 Forholdet mellem teori og praksis 11
- 1.2 Teorier, forventninger, barnesyn 12
- Noter 16

2 Motivation 17

- 2.1 Tilskyndelse til at indgå i socialt samspil 17
- 2.2 Tilskyndelse til at øve og udvikle færdigheder 21
- 2.3 Tilskyndelse til udforskning og problemløsning 22
- 2.4 Motivation som kompetence 23
- 2.5 Motivation og opmærksomhed 25
- 2.6 Voksnes samspilsparathed 26
- Noter 27

3 Udvikling 29

- 3.1 Tilpasning og udvikling 29
- 3.2 Modning og udvikling 30
- 3.3 Læring og udvikling 32
- 3.4 Leg og udvikling 37
- 3.5 Tumbleleg 40
- 3.6 Funktionel fiksering 41
- 3.7 Fysiske rammer 43
- 3.8 Motorik og erkendelsesudvikling 48
- 3.9 Eksempler på grundtemaer 49
- Noter 55

4 Rytme 57

- 4.1 Rytme og bevægelse 57
- 4.2 Rytme og sprog 61
- 4.3 Rytme og tid 65
- Noter 67

5 Sansning og perception 68

- 5.1 Berøring 69
- 5.2 Ligevægtsansen 73
- 5.3 Muskel- og ledsanser 74
- 5.4 Høresansen 74
- 5.5 Synssansen 76
- 5.6 Lugt og smag 78
- 5.7 Sansseudvikling i etnisk perspektiv 82
- 5.8 Terapeutiske og pædagogiske aspekter 85
- Noter 89

6 Hjernens og nervesystemets opbygning 93

- 6.1 Hjernens udvikling 93
- 6.2 Nervesystemets grundelementer 94
- 6.3 Modningsprocessernes neurologiske grundlag 98
- 6.4 Nervesystemets anatomiske opbygning 100
- Noter 105

7 Hjernefunktionen 108

- 7.1 Lurias model 108
- 7.2 Computermodellen 110
- 7.3 MacLeans model 113
- 7.4 Matti Bergströms model 115
- 7.5 Hjernehalvdelenes specialisering 117
- 7.6 Funktionelle systemer 120
- Noter 123

8 Udviklingstendenser og spædbarnsreflekser 125

- 8.1 Tendenser i udviklingen 125
- 8.2 Spædbarnsreflekser og reflekslignende mønstre 127
- Noter 136

9 Bevægelsesudviklingen	137
9.1 En dynamisk udviklingsbeskrivelse	137
9.2 Udviklingens spiralproces	143
9.3 Milepæle og grundbevægelser	145
9.4 Udviklingen af børns siddevaner	154
9.5 Motorisk kvalitet – hvad skal man se efter	157
Noter	164

10 Håndmotorik	165
10.1 Håndmotorik og kommunikation	165
10.2 Hænderne som manipulationsredskaber	166
10.3 Gribemåder	169
10.4 Hænderne som føleorganer	171
10.5 Udvikling af følesansen	173
10.6 Tegne og male	176
10.7 Krav til redskaberne	178
Noter	180

11 Bevægelsesleg som pædagogisk metode	181
11.1 Gøsselgymnastik – en arbejdsmetode	181
11.2 Udgangspunkt i barnet	182
11.3 Tilrettelæggelse	183
11.4 Bevægelseslegens rammer	184
11.5 Bevægelseslegens formål og indhold	188
11.6 Gøsselmetode og børnekultur	190
Noter	194

Illustrationer	195

Litteratur	196